

Wymagania niezbędne z przedmiotu język polski dla uczniów klasy V szkoły podstawowej

OGÓLNE KRYTERIA OCENIANIA DLA KLASY V

niedostateczny

- Poziom umiejętności i wiadomości objętych wymaganiami edukacyjnymi klasy V uniemożliwia osiągnięcie celów polonistycznych
- uczeń nie potrafi wykonać zadań o niewielkim poziomie trudności

dopuszczający

- poziom umiejętności i wiadomości objętych wymaganiami edukacyjnymi klasy V umożliwia osiągnięcie celów polonistycznych
- uczeń potrafi wykonać zadania teoretyczne i praktyczne o niewielkim poziomie trudności

dostateczny

- poziom zdobytych umiejętności i wiadomości objętych wymaganiami edukacyjnymi klasy V pozwala na rozwijanie kompetencji ujętych w programie i wynikających z podstawy programowej
- uczeń wykonuje zadania teoretyczne i praktyczne typowe, o średnim poziomie trudności ujętych w programie i wynikających z podstawy programowej

dobry

- uczeń poprawnie stosuje wiadomości i umiejętności ujęte w programie nauczania i wynikające z podstawy programowej, rozwiązuje samodzielnie typowe zadania teoretyczne i praktyczne

bardzo dobry

- uczeń sprawnie się posługuje zdobytymi wiadomościami, rozwiązuje samodzielnie problemy teoretyczne i praktyczne ujęte w programie nauczania i wynikające z podstawy programowej, potrafi zastosować poznaną wiedzę do rozwiązywania zadań i problemów w nowych sytuacjach

celujący

- uczeń biegle się posługuje zdobytymi wiadomościami i umiejętnościami w rozwiązywaniu problemów teoretycznych i praktycznych objętych programem nauczania i wynikających z podstawy programowej, proponuje rozwiązania nietypowe; jest twórczy, rozwija własne uzdolnienia

WYMAGANIA NA POSZCZEGÓLNE OCENY:

Aby uczeń otrzymał ocenę wyższą, musi obok wymagań na daną ocenę opanować wiadomości i umiejętności przewidziane na ocenę niższą.

ocena	niedostateczna	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
kształcenie literackie i kulturowe - czytanie utworów literackich Uwaga: Ponieważ lista lektur jest elastyczna, konkretne tytuły mogą być omawiane w klasie IV, V lub VI. W związku z tym w przypadku gatunków literackich i ich cech oraz środków poetyckich i ich funkcji – wymagana jest znajomość tych, które ujęte są w rozkładzie materiału dla danej klasy na konkretny rok szkolny.	-nie podejmuje próby czytania utworów literackich	-wypowiada się na temat świata przedstawionego utworu; -dostrzega obrazy poetyckie w utworach o nieskomplikowanej strukturze semantycznej; -zna pojęcie <i>fikcja literacka</i> ; wymienia realistyczne i fantastyczne elementy w utworach; -rozpoznaje czytany utwór jako baśń, legendę, bajkę, hymn, przypowieść, mit, opowiadanie, nowelę i powieść ; -stara się rozpoznać odmiany powieści i opowiadania; -zna pojęcia: <i>epitet, porównanie, przenośnia, wyraz dźwiękonaśladowczy, zdrobnienie, zgrubienie, uosobienie, ożywienie, apostrofa, pytanie retoryczne, powtórzenie</i> i wyszukuje niektóre z wymienionych środków w tekście literackim; -stara się wskazać elementy konstrukcyjne utworu-tytuł, podtytuł, motto, puentę utworu, punkt kulminacyjny; -próbuje rozpoznać wers, strofę i refren, wskazuje	-omawia wybrane elementy świata przedstawionego utworu; -wypowiada się na temat obrazów poetyckich; odróżnia fikcję literacką od rzeczywistości ; - stara się omawiać realistyczne i fantastyczne elementy w utworach; -wskazuje cechy gatunkowe (baśni, legendy, bajki, hymnu, przypowieści, mitu, opowiadania, noweli i powieści ; -rozpoznaje odmiany powieści i opowiadania; -wyszukuje w tekście literackim użyte środki stylistyczne ; -wskazuje elementy konstrukcyjne utworu-tytuł, podtytuł, motto, puentę utworu, punkt kulminacyjny; r-ozpoznaje wers, strofę i refren, wskazuje rymy w wierszu; -wyodrębnia wydarzenia fabuły i ustala ich kolejność oraz stara się zrozumieć wzajemną zależność; -zna pojęcia: <i>dialog, monolog</i> i stara się zrozumieć ich funkcję	- porównuje wybrane elementy świata przedstawionego w różnych utworach epickich, - analizuje i interpretuje obrazy poetyckie w czytanych utworach; -omawia realistyczne i fantastyczne elementy w utworach; -wymienia cechy charakterystyczne dla różnych gatunków literackich; -omawia różnice między różnymi odmianami gatunkowymi opowiadania i powieści; -wskazuje w tekście literackim użyte środki literackie i próbuje określać ich funkcję ; -dostrzega funkcję tytułu, podtytułu, mota, puenty utworu, punktu kulminacyjnego; -określa wers, strofę i refren, wskazuje rymy w wierszu; - wyodrębnia wydarzenia fabuły i ustala ich kolejność oraz rozumie ich wzajemną zależność; -rozumie funkcję dialogu i monologu w tekście; -charakteryzuje pojęcia <i>podmiot liryczny, narrator, bohater</i> ;	-funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę na temat świata przedstawionego podczas analizy różnorodnych tekstów literackich, -analizuję rolę środków językowych w tworzeniu obrazów poetyckich; - funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę o cechach gatunkowych i odmianach gatunkowych utworów w ich analizie i interpretacji, biele wskazuje w tekście literackim użyte środki literackie i określa ich funkcję; -analizuje funkcję tytułu, podtytułu, mota, puenty utworu, punktu kulminacyjnego na interpretację tekstu; -używa funkcjonalnie pojęć wers ,strofa, refren rym; -stosuje bogate słownictwo określające następstwo zdarzeń; -biegle stosuje dialog, monolog; -funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę o różnych typach narracji w tekście; -posługuje się	-wypowiada się na temat świata przedstawionego utworu; -dostrzega obrazy poetyckie w utworach o nieskomplikowanej strukturze semantycznej; -zna pojęcie <i>fikcja literacka</i> ; wymienia realistyczne i fantastyczne elementy w utworach; -rozpoznaje czytany utwór jako baśń, legendę, bajkę, hymn, przypowieść, mit, opowiadanie, nowelę i powieść ; -stara się rozpoznać odmiany powieści i opowiadania; -zna pojęcia: <i>epitet, porównanie, przenośnia, wyraz dźwiękonaśladowczy, zdrobnienie, zgrubienie, uosobienie, ożywienie, apostrofa, pytanie retoryczne, powtórzenie</i> i wyszukuje niektóre z wymienionych środków w tekście literackim; -stara się wskazać elementy konstrukcyjne utworu-tytuł, podtytuł, motto, puentę utworu, punkt kulminacyjny; -próbuje rozpoznać wers, strofę i refren, wskazuje

		rymy w wierszu; -stara się wyodrębnić wydarzenia fabuły i ustalić ich kolejność oraz stara się zrozumieć wzajemną zależność; -zna pojęcia: <i>dialog</i> , <i>monolog</i> i stara się zrozumieć ich funkcję w utworze; -zna pojęcia: <i>podmiot liryczny</i> , <i>narrator</i> , <i>bohater</i> ; zna pojęcia: <i>narracja pierwszoosobowa</i> i <i>narracja trzecioosobowa</i> ; -odróżnia narratora pierwszoosobowego od narratora trzecioosobowego oraz próbuje wskazać ich funkcje w utworze; -wskazuje w tekście bohatera głównego, pierwszoplanowego, drugoplanowego próbuje określić ich cechy; -określa tematykę utworu; -zna pojęcia: <i>wątek główny</i> , <i>wątek poboczny</i> ; -stara się nazwać swoje reakcje czytelnicze; -odbiera teksty literackie na poziomie dosłownym; -przedstawia własne zrozumienie utworu ; -podejmuje próbę wykorzystania w interpretacji tekstów wiedzy o kulturze; -wypowiada się na temat	w utworze; -zna pojęcia: <i>podmiot liryczny</i> , <i>narrator</i> , <i>bohater</i> oraz próbuje je scharakteryzować; -określa różne typy narracji w tekście <i>narracja pierwszoosobowa</i> i <i>narracja trzecioosobowa</i> ; -odróżnia narratora pierwszoosobowego od narratora trzecioosobowego wskazuje ich funkcje w utworze; -wskazuje w tekście bohatera głównego, pierwszoplanowego, drugoplanowego określa ich cechy; -określa tematykę utworu i próbuje określić jego problematykę; -objaśnia pojęcia: <i>wątek główny</i> , <i>wątek poboczny</i> ; -nazywa swoje reakcje czytelnicze; -rozumie proste przenośne znaczenia w tekstach, -przedstawia własne zrozumienie utworu i próbuje je uzasadnić;; -podejmuje próbę wykorzystania w interpretacji tekstów wiedzy o kulturze; i stara się odwołać do własnego doświadczenia; -wypowiada się na temat postaci literackiej, nazywa pozytywne i negatywne cechy	-określa funkcje różnych typów narracji w tekście; -prezentuje swój pogląd na temat bohaterów; -określa tematykę i problematykę utworu; -wskazuje wątki główne i poboczne; -opisuje wrażenia towarzyszące odbiorowi różnych tekstów kultury, -odczytuje przenośne sensy prostych utworów; -przedstawia własne zrozumienie utworu i je uzasadnia;; -wykorzystuje w interpretacji tekstów wiedzę o kulturze i odwołuje się do własnego doświadczenia; -ocenia bohatera literackiego, komentuje sytuację; -nazywa wartości ukazane w utworze, ustala hierarchię wartości bohatera.	argumentami wyrażając swój stosunek do bohaterów; -omawia problematykę utworu; -biegle wskazuje różne wątki w utworze; -opisuje emocje towarzyszące odbiorowi różnych tekstów kultury, -funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę do objaśnienia przenośnych znaczeń tekstów kultury; -funkcjonalnie używa różnych środków językowych do uzasadnienia swojego rozumienia utworu, - wykorzystuje w interpretacji tekstów wiedzę o różnych tekstach kultury i różnorodnych kontekstach; - używa nazw wartości w rozmowie o utworze i motywach działania bohaterów,	rymy w wierszu; -stara się wyodrębnić wydarzenia fabuły i ustalić ich kolejność oraz stara się zrozumieć wzajemną zależność; -zna pojęcia: <i>dialog</i> , <i>monolog</i> i stara się zrozumieć ich funkcję w utworze; -zna pojęcia: <i>podmiot liryczny</i> , <i>narrator</i> , <i>bohater</i> ; zna pojęcia: <i>narracja pierwszoosobowa</i> i <i>narracja trzecioosobowa</i> ; -odróżnia narratora pierwszoosobowego od narratora trzecioosobowego oraz próbuje wskazać ich funkcje w utworze; -wskazuje w tekście bohatera głównego, pierwszoplanowego, drugoplanowego próbuje określić ich cechy; -określa tematykę utworu; -zna pojęcia: <i>wątek główny</i> , <i>wątek poboczny</i> ; -stara się nazwać swoje reakcje czytelnicze; -odbiera teksty literackie na poziomie dosłownym; -przedstawia własne zrozumienie utworu ; -podejmuje próbę wykorzystania w interpretacji tekstów wiedzy o kulturze; -wypowiada się na temat
--	--	---	--	--	---	---

		postaci literackiej, -próbuje nazywać pozytywne i negatywne cechy bohatera	bohatera.			postaci literackiej, -próbuje nazywać pozytywne i negatywne cechybohatera.
kształcenie literackie i kulturowe - odbiór tekstów kultury Uwaga: W przypadku pojęć (terminów) z zakresu teorii literatury – wymagana jest znajomość tych, które ujęte są w rozkładzie materiału dla danej klasy na konkretny rok szkolny.	-nie podejmuje próby analizy i interpretacji tekstów kultury	-próbuje zidentyfikować tekst jako: informacyjny, publicystyczny lub reklamowy ; -dostrzega w tekście informacje wyrażone wprost; -stara się określić temat tekstu; -próbuje: dostrzec relacje między częściami wypowiedzi objąć pojęcie <i>tytuł, wstęp, rozwinięcie, zakończenie</i> ; -stara się rozróżniać zawarte w tekście informacje; - zna pojęcie fakt i opinia; -rozpoznaje czytany utwór jako komiks, -stara się odróżnić dzieło literackie od filmu i spektaklu teatralnego; -stara się posługiwać się terminami związanymi z teatrem i filmem: <i>gra aktorska, reżyseria, dekoracja, charakterystyką kostium, rekwizyty, muzyka</i> ; - zna pojęcie adaptacja utworu literackiego; -próbuje wypowiadać się na temat treści tekstów kultury, -dokonyuje odczytania tekstów poprzez przekład intersemiotyczny, (np.	-rozpoznaje tekst : informacyjny, publicystyczny lub reklamowy ; -wyszukuje informacje wyrażone wprost i próbuje odczytać te wyrażone pośrednio; -określa temat i stara się określić główną myśl tekstu; - wyodrębnia w tekście części kompozycyjne i dostrzega relację między nimi, - porządkuje informacje z tekstu; rozróżnia zawarte w tekście informacje; -stara się wskazywać fakt i opinię, - charakteryzuje komiks jako tekst kultury i wskazuje jego cechy; - odróżnia dzieło literackie od filmu i spektaklu teatralnego; - sprawnie posługuje się terminami związanymi z teatrem , filmem i sztuką audiowizualną; - objaśnia pojęcie adaptacja utworu w odniesieniu do wybranych dzieł filmowych i teatralnych; - -- dokonuje odczytania tekstów przez przekład intersemiotyczny, posługując się bardziej złożoną konwencją	-odróżnia tekst: informacyjny, publicystyczny lub reklamowy; - wyszukuje informacje wyrażone wprost i pośrednio; -określa temat i główną myśl tekstu; określa funkcję wstępu, rozwinięcia, zakończenia -stara się odróżnić informacje ważne od drugorzędnych; -odróżnia informacje o faktach od opinii; -funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę o budowie komiksu do jego odbioru i interpretacji; - wskazuje środki artystycznego wyrazu charakterystyczne dla literatury, filmu, teatru - wyodrębnia różne elementy składające się na widowisko teatralne, określa funkcje znaków teatralnych, posługuje się ze zrozumieniem terminami związanymi ze sztuką filmową, I przekazami audiowizualnymi - - rozpoznaje wybrane gatunki filmowe i wyjaśnia pojęcie film kultowy, - wskazuje różnice między tekstem literackim a jego	-określa funkcje tekstu informacyjnego , publicystycznego lub reklamowego; - odczytuje informacje wyrażone wprost i pośrednio; -analizuje temat i główną myśl tekstu; - omawia relacje między poszczególnymi częściami wypowiedzi, -odróżnia informacje ważne od drugorzędnych, -objaśnia subiektywny charakter opinii i obiektywny fakt; -charakteryzuje komiks jako swoisty tekst kultury; -objaśnia swoistość tekstów kultury przynależnych do literatury, teatru, filmu, muzyki, sztuk plastycznych i audiowizualnych; - określa właściwości i funkcje różnych elementów dzieła filmowego, - określa wybrane cechy gatunkowe filmu, - wskazuje różnice pomiędzy tekstem literackim a jego adaptacją, - odbiera tekst kultury jako źródło wzbogacania własnych doświadczeń,	- kreatywnie wykorzystuje posiadaną wiedzę i umiejętności w sytuacjach problemowych dotyczących odbioru tekstów kultury, -hierarchizuje informacje; - wyraża opinie na temat tekstów literackich i innych tekstów kultury, trafnie dobierając argumenty na poparcie swojego stanowiska, - w wypowiedziach stara się posługiwać terminologią związaną z analizą i interpretacją utworów literackich, - prezentuje szerokie kompetencje w zakresie odbioru różnych form (teatralnych, filmowych).

		ilustracja); -z uwagą odbiera filmy, spektakle teatralne, zwłaszcza adresowane do dzieci i młodzieży.	realistyczną (np. komiks), - świadomie odbiera filmy, oraz spektakle zwłaszcza adresowane do dzieci i młodzieży.	adaptacją filmową, - komentuje treści tekstów kultury w odniesieniu do własnego doświadczenia, - dokonuje odczytania tekstów przez przekład intersemiotyczny, posługując się konwencją symboliczną (np. plakat, kolaż); - wykorzystuje wiedzę na temat tekstów kultury, odbierając filmy, spektakle zwłaszcza adresowane do dzieci i młodzieży	- dokonuje odczytania tekstów przez przekład intersemiotyczny, posługując się konwencją abstrakcyjną (w połączeniu z muzyką,; aktywnie odbiera filmy, spektakle zwłaszcza adresowane do dzieci i młodzieży, czyniąc je źródłem swoich działań twórczych.	
tworzenie wypowiedzi ustnych	- mimo pomocy wypowiada się nie na temat; tworzy - wypowiedzi niespójne, nielogiczne, niekomunikatywne	- nawiązuje i podtrzymuje kontakt werbalny z innymi uczniami i nauczycielem, stosuje się do podstawowych reguł grzecznościowych właściwych podczas rozmowy z osobą dorosłą i rówieśnikiem - odróżnia sytuację oficjalną od nieoficjalnej i potrafi odpowiednio do typowej sytuacji komunikacyjnej skierować prośbę, pytanie, odmowę, wyjaśnienie, zaproszenie - formułuje proste pytania i udziela prostych odpowiedzi pod względem konstrukcyjnym, stosuje wyrazy o znaczeniu dosłownym - mówi na temat, opowiada o	- świadomie uczestniczy w sytuacji komunikacyjnej, stosując się do reguł grzecznościowych; używa odpowiednich konstrukcji składniowych (np. trybu przypuszczającego lub zdań pytających) podczas rozmowy z osobą dorosłą i rówieśnikiem, a także w różnych sytuacjach oficjalnych i nieoficjalnych - w typowych sytuacjach dostosowuje wypowiedź do adresata i sytuacji, świadomie dobiera różne typy wypowiedzi prostych i rozwiniętych, wypowiedzenia oznajmujące, pytające i rozkazujące - formułuje pytania	- przedstawia własne, logiczne zdanie w rozmowie, stosując się do reguł grzecznościowych; używa odpowiednich konstrukcji składniowych (np. trybu przypuszczającego lub zdań pytających) podczas rozmowy z osobą dorosłą i rówieśnikiem, a także w różnych sytuacjach oficjalnych i nieoficjalnych - dostosowuje wypowiedź do adresata i sytuacji, świadomie w typowych sytuacjach dobiera różne rodzaje wypowiedzi prostych i rozwiniętych, wypowiedzenia oznajmujące, pytające i rozkazujące, świadomie dobiera intonację zdaniową	- uzasadnia własne zdanie w rozmowie, podaje odpowiednie przykłady, stosuje się do reguł grzecznościowych, świadomie używa odpowiednich konstrukcji składniowych (np. trybu przypuszczającego lub zdań pytających) podczas rozmowy z osobą dorosłą i rówieśnikiem, a także w różnorodnych sytuacjach oficjalnych i nieoficjalnych - dostosowuje wypowiedź do adresata i sytuacji, świadomie dobiera różne typy wypowiedzi prostych i rozwiniętych, wypowiedzenia oznajmujące, pytające i rozkazujące - rozpoczyna i	- przedstawia własne stanowisko w związku ze sposobem rozwiązania problemu, wykonania zadania - podejmuje rozmowę na temat przeczytanej lektury/dzieła także spoza kanonu lektur przewidzianych programem nauczania w klasie piątej; omawia je w odniesieniu do innych dzieł także spoza kanonu lektur - interpretuje metaforyczne i symboliczne treści utworów literackich i plastycznych

		obserwowanych zdarzeniach, akcji książki, filmu - wypowiada komunikaty zawierające proste informacje - wyraża wprost swoje intencje - w kilku zdaniach opisuje obraz, ilustrację, plakat oraz przedmiot, miejsce, postać, zwierzę itp. - wygłasza tekst utworu z pamięci - posługuje się pozawerbalnymi środkami wypowiedzi (mimiką, gestem) - stara się poprawnie wymawiać i akcentować wyrazy - składa skonwencjonalizowane życzenia, tworzy w punktach krótką wypowiedź o cechach instrukcji, np. zasady gry	otwarte - udziela odpowiedzi w formie zdań złożonych - wypowiada się w logicznie ze sobą połączonych zdaniach na tematy związane z codziennością, otaczającą rzeczywistością, lekturą, filmem itp. - wypowiada się w sposób uporządkowany: opowiada zdarzenia w porządku chronologicznym, streszcza utwory fabularne, zdaje relację z wydarzenia - opisuje obraz, ilustrację, plakat oraz przedmiot, miejsce, stosując słownictwo określające umiejscowienie w przestrzeni; krótko, ale w sposób uporządkowany opisuje postać, zwierzę, przedmiot itp. - recytuje utwory poetyckie, oddając jego ogólny nastrój i sens - stosuje zasady poprawnej wymowy i akcentowania wyrazów rodzimych - składa życzenia, tworzy krótką wypowiedź o cechach instrukcji, np. zasady gry - wskazuje wyrazy o znaczeniu dosłownym i metaforycznym - dobiera wyrazy bliskoznaczne i	- udziela odpowiedzi w formie krótkiej, sensownej wypowiedzi - łączy za pomocą odpowiednich spójników i przyimków współrzędne i podrzędne związki wyrazowe w zdaniu - wypowiada się w roli świadka i uczestnika zdarzeń - stosuje poprawne formy gramatyczne rzeczownika, przymiotnika, przysłówka, liczebnika i czasownika - gromadzi wyrazy określające i nazywające na przykład cechy wyglądu i charakteru - wypowiada się logicznie i w sposób uporządkowany: opowiada zdarzenia w porządku chronologicznym, streszcza utwory fabularne, świadomie wykorzystuje wyrazy określające następstwo czasowe - aktywnie uczestniczy w rozmowie związanej z lekturą, filmem czy codziennymi sytuacjami - w sposób logiczny i uporządkowany opisuje przedmiot, miejsce, krajobraz, postać, zwierzę, przedmiot, obraz, ilustrację, plakat, stosując właściwe tematowi słownictwo	podtrzymuje rozmowę na temat lektury czy dzieła filmowego - udziela wyczerpujących wypowiedzi poprawnych pod względem konstrukcyjnym i stylistycznym, świadomie dobiera intonację zdaniową, - poprawnie stosuje formy czasownika w różnych trybach, w zależności od kontekstu i adresata wypowiedzi - w rozmowie związanej z lekturą, filmem czy codziennymi sytuacjami stosuje poprawny język, bogate słownictwo oraz frazeologizmy związane z omawianą tematyką - w sposób przemyślany i uporządkowany opisuje przedmiot, miejsce, krajobraz, postać, zwierzę, obraz, ilustrację, plakat, stosując bogate i właściwe tematowi słownictwo oraz słownictwo służące do formułowania ocen, opinii, emocji i uczuć - zaznacza akcenty logiczne, stosuje pauzy, dostosowuje tempo recytacji do treści wygłaszanych z pamięci lub recytowanych utworów - interpretuje przenośne treści utworów poetyckich	
--	--	--	---	---	--	--

			przeciwstawne, z reguły stosuje poprawne związki wyrazowe - posługuje się pozawerbalnymi środkami wypowiedzi (mimiką, gestem)	oraz słownictwo służące do formułowania ocen, opinii, emocji i uczuć - wygłasza z pamięci teksty poetyckie, posługując się pauzą, barwą głosu - świadomie posługuje się pozawerbalnymi środkami wypowiedzi (mimiką, gestem) - stosuje się do zasad właściwego akcentowania wyrazów i intonowania wypowiedzeń - składa życzenia, tworzy wypowiedź o cechach instrukcji, np. zasady gry - odróżnia znaczenia dosłowne wyrazów od metaforycznych i objaśnia znaczenia metaforyczne - dobiera i stosuje w swoich wypowiedziach wyrazy bliskoznaczne i przeciwstawne oraz poprawne związki wyrazowe	przewidywanych w programie nauczania - swobodnie dobiera i stosuje w swoich wypowiedziach wyrazy bliskoznaczne i przeciwstawne oraz poprawne związki wyrazowe - świadomie wzbogaca komunikat pozawerbalnymi środkami wypowiedzi - stosuje się do zasad właściwego akcentowania wyrazów (również akcentowanych nietypowo) i intonowania wypowiedzeń - składa pomysłowe życzenia, tworzy precyzyjną wypowiedź o cechach instrukcji, np. zasady gry - dokonuje samokrytyki wypowiedzi i doskonali ją pod względem konstrukcji i języka	
tworzenie wypowiedzi pisemnych	- nie podejmuje próby tworzenia wypowiedzi pisemnej; nie stara się pisać we właściwej formie; pisze nie na temat	- stosuje wielką literę na początku wypowiedzenia i odpowiednie znaki interpunkcyjne na jego końcu, dwukropek przy wyliczeniu, przecinek, myślnik w zapisie dialogu; dzieli wyrazy na sylaby, przenosi wyraz do następnego wersu - poprawnie zapisuje	- stosuje wielką literę na początku wypowiedzenia i odpowiednie znaki interpunkcyjne na jego końcu, najczęściej stosuje podstawowe reguły interpunkcyjne dotyczące używania przecinka (np. przecinek przy wymienianiu) i dwukropka, myślnika w zapisie dialogu	- bezbłędnie stosuje wielką literę na początku wypowiedzenia i odpowiednie znaki interpunkcyjne na jego końcu, stosuje w większości typowych sytuacji w swoich pracach podstawowe reguły interpunkcyjne dotyczące przecinka (np. przecinek przy wymienianiu oraz przed	- bezbłędnie stosuje wielką literę na początku wypowiedzenia i odpowiednie znaki interpunkcyjne na jego końcu, systematycznie stosuje poznane reguły interpunkcyjne, stosuje w swoich pracach dwukropek, myślnik, wielokropek, średnik; dzieli wyrazy na sylaby, przenosi wyraz do	- tworzy samodzielne wypowiedzi cechujące się twórczym ujęciem tematu, poprawną konstrukcją oraz właściwym doбором środków językowych - wykazuje się szczególną dbałością o poprawność ortograficzną, interpunkcyjną, fleksyjną i składniową oraz estetykę zapisu

		głoski miękkie - zna i próbuje stosować podstawowe zasady dotyczące pisowni wielką literą oraz pisowni <i>ó-u, rz-ż, ch-h</i> - zna podstawowe zasady dotyczące pisowni <i>nie</i> z rzeczownikami, przymiotnikami, przysłówkami, liczebnikami i czasownikami - odróżnia nazwy własne od pospolitych i stara się stosować odpowiednie zasady dotyczące pisowni wielką literą - zna i próbuje stosować podstawowe zasady układu graficznego listu oficjalnego, wywiadu, ramowego i szczegółowego planu wypowiedzi, ogłoszenia, zaproszenia, instrukcji, przepisu kulinarnego, notatki, streszczenia - z pomocą nauczyciela zapisuje list oficjalny, wywiad, plan ramowy i szczegółowy, ogłoszenie, zaproszenie, instrukcję, przepis kulinarny, notatkę i streszczenie - pisze krótkie opowiadanie odtwórcze i twórcze, dba o następstwo zdarzeń - tworzy kilkudzaniowy opis obrazu, rzeźby i plakatu - stara się stosować akapit jako znak logicznego	- dzieli wyrazy na sylaby, przenosi wyraz do następnego wersu - poprawnie zapisuje głoski miękkie, zna i najczęściej stosuje podstawowe zasady dotyczące pisowni <i>ó-u, rz-ż, ch-h</i>, pisowni <i>nie</i> z rzeczownikami, przymiotnikami, przysłówkami, liczebnikami i czasownikami, cząstki <i>-by</i> z czasownikami - potrafi wymienić najważniejsze wyjątki od poznanych reguł ortograficznych - odróżnia nazwy własne od pospolitych i potrafi zastosować odpowiednie zasady dotyczące pisowni wielką literą - zna i stosuje podstawowe zasady układu graficznego listu oficjalnego, wywiadu, ramowego i szczegółowego planu wypowiedzi, ogłoszenia, zaproszenia, instrukcji, przepisu kulinarnego, notatki, streszczenia - zapisuje, uwzględniając większość niezbędnych elementów, krótki list oficjalny, kilkudzaniowy wywiad, plan ramowy i (z pomocą nauczyciela) szczegółowy, ogłoszenie, zaproszenie, instrukcję, przepis kulinarny, notatkę (np. w tabeli) i proste krótkie	wybranymi zaimkami), dwukropka, myślnika; dzieli wyrazy na sylaby, przenosi wyraz do następnego wersu - poprawnie zapisuje głoski miękkie, zna i stosuje poznane zasady ortografii dotyczące pisowni <i>ó-u, rz-ż, ch-h, nie</i> z różnymi częściami mowy, <i>-by</i> z czasownikami i interpunkcji oraz potrafi je zastosować w sytuacjach nietypowych (np. wykorzystać wiedzę o wyrazach neutralnych i zdrobnieniach) - zna i stosuje wyjątki od poznanych reguł ortograficznych - odróżnia nazwy własne od pospolitych i stosuje odpowiednie zasady dotyczące pisowni wielką literą - zna i stosuje zasady układu graficznego listu oficjalnego, wywiadu, ramowego i szczegółowego planu wypowiedzi, ogłoszenia, zaproszenia, instrukcji, przepisu kulinarnego, notatki, streszczenia - zapisuje, uwzględniając wszystkie niezbędne elementy, list oficjalny, wywiad, plan ramowy i szczegółowy, ogłoszenie, zaproszenie, instrukcję, przepis kulinarny, notatkę (w różnych formach) i	następnego wersu - komponuje poprawne pod względem ortograficznym, interpunkcyjnym, fleksyjnym, składniowym wypowiedzi o przejrzystej, logicznej kompozycji z uwzględnieniem akapitów; płynnie stosuje poznane reguły ortograficzne, zna i stosuje wyjątki od nich - bezbłędnie odróżnia nazwy własne od pospolitych i bezbłędnie stosuje zasady dotyczące pisowni wielką literą - pisze bezbłędnie pod względem kompozycyjnym i treściowym list oficjalny, wywiad, ramowy i szczegółowy plan wypowiedzi, ogłoszenie, zaproszenie, instrukcję, przepis kulinarny, notatkę biograficzną, streszczenie - zapisuje, uwzględniając wszystkie niezbędne elementy, list oficjalny, wywiad, plan ramowy i szczegółowy, ogłoszenie, zaproszenie, instrukcję, przepis kulinarny, notatkę biograficzną (w różnych formach) i streszczenie - dba o ciekawą formę swojego tekstu i/lub rzetelność zawartych w	wypowiedzi
--	--	--	--	---	--	------------

		wyodrębnienia fragmentów wypowiedzi - stara się, by wypowiedzi były czytelne - konstruuje i zapisuje kilkudzaniowe wypowiedzi poprawne pod względem logicznym, stara się, by były one poprawne pod względem językowym - przepisuje cytaty w cudzysłowie	streszczenie - układa opowiadanie odtwórcze i twórcze, zachowując właściwą kolejność zdarzeń, wprowadza podstawowe elementy opisu świata przedstawionego - tworzy na ogół poprawny opis obrazu, rzeźby i plakatu, stosując słownictwo określające umiejscowienie w przestrzeni - stosuje co najmniej trzy akapity jako znak logicznego wyodrębnienia fragmentów wypowiedzi (wstęp, rozwinięcie, zakończenie) - na ogół zachowuje estetykę zapisu wypowiedzi - konstruuje i zapisuje kilkudzaniowe wypowiedzi poprawne pod względem logiczno-składniowym - używa wypowiedzi pojedynczych i złożonych - w zależności od adresata i sytuacji świadomie dobiera wypowiedzenia oznajmujące, pytające i rozkazujące - udziela odpowiedzi w formie zdań złożonych - stara się dostrzegać błędy ortograficzne i interpunkcyjne w tworzonej wypowiedzi i je poprawiać	streszczenie - układa spójne, uporządkowane pod względem chronologicznym poprawnie skomponowane opowiadanie odtwórcze/twórcze, stara się, aby były one wierne utworowi / pomysłowe, streszcza utwory fabularne, świadomie wykorzystuje wyrazy określające następstwo czasowe, zwłaszcza przysłówki, przymyki i wyrażenia przyimkowe; opowiada z perspektywy świadka i uczestnika zdarzeń, wprowadza dialog, a także elementy innych form wypowiedzi, np. opis - stosuje akapity jako znak logicznego wyodrębnienia fragmentów wypowiedzi - w sposób uporządkowany opisuje obraz, ilustrację, plakat, rzeźbę, stosując słownictwo służące do formułowania ocen i opinii, emocji i uczuć - zachowuje estetykę zapisu wypowiedzi - w wypowiedziach związanych z lekturą, filmem czy codziennymi sytuacjami łączy za pomocą odpowiednich spójników i przymków współrzędne i podrzędne związki wyrazowe i	nim danych - układa szczegółowe/pomysłowe, wyczerpujące, poprawnie skomponowane opowiadanie odtwórcze/twórcze, list z perspektywy bohatera, list oficjalny, streszcza przeczytane utwory literackie, zachowując porządek chronologiczny i uwzględniając hierarchię wydarzeń - świadomie wprowadza dialog do opowiadania jako element rozbudowanej kompozycji, wprowadza inne formy wypowiedzi, np. opisu, charakterystyki bezpośredniej, świadomie stara się różnicować język bohaterów i narratora - w wypowiedziach pisemnych konsekwentnie stosuje akapity jako znak logicznego wyodrębnienia fragmentów wypowiedzi (wstęp, rozwinięcie, zakończenie) - zachowuje estetykę zapisu wypowiedzi, dba, aby zapis jego wypowiedzi ułatwiał odbiorcy jej czytanie - tworzy szczegółowy, dobrze skomponowany opis obrazu, rzeźby i	
--	--	--	---	---	---	--

			- wyszukuje cytaty i zapisuje je w cudzysłowie	- stosuje się do zasad interpunkcji - w wypowiedziach stosuje poprawne formy gramatyczne rzeczownika, przymiotnika, liczebnika i czasownika we wszystkich trybach - w wypowiedziach gromadzi wyrazy określające i nazywające cechy na przykład charakteru na podstawie zachowań i postaw - dostrzega błędy ortograficzne i interpunkcyjne w tworzonej wypowiedzi i je poprawia - sprawnie wyszukuje cytaty, zapisuje je w cudzysłowie i wprowadza do swojego tekstu	- plakatu, stosując właściwe danej dziedzinie sztuki nazewnictwo i słownictwo służące do formułowania ocen i opinii, emocji i uczuć - uzasadnia własne zdanie, podaje odpowiednie przykłady, np. z lektury - udziela wyczerpujących wypowiedzi poprawnych pod względem konstrukcyjnym i stylistycznym - w wypowiedziach związanych z lekturą, filmem czy codziennymi sytuacjami stosuje bogate słownictwo, frazeologizmy związane z omawianą tematyką; jego język jest poprawny - dokonuje samodzielnej autokorekty napisanego tekstu pod względem ortograficznym, interpunkcyjnym, stylistycznym i treściowym - sprawnie wyszukuje cytaty, zapisuje je w cudzysłowie, szczególnie dba o całkowicie wierny zapis cytatu, potrafi płynnie wprowadzić cytat do własnego tekstu	
świadomość językowa	mimo pomocy nie opanował minimalnej wiedzy z zakresu nauki o języku,	funkcjonalnie stosuje wiedzę językową z zakresu omawianych działów nauki o języku	funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę językową z zakresu omawianych działów	sprawnie funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę językową z zakresu omawianych działów	sprawnie, świadomie i funkcjonalnie wykorzystuje zdobytą wiedzę z zakresu nauki	stosuje wyrażenia i zwroty wzbogacające wypowiedź; dokonuje korekty językowej

	która pozwalałaby na dalsze kształcenie	wspomagany przez nauczyciela: - dzieli wyraz na litery, głoski i sylaby (przykłady bez litery i); - rozpoznaje samogłoski i spółgłoski; zna zasady oznaczania miękkości głosek; zna zasady podziału głosek na miękkie i twarde; - rozpoznaje poznane części mowy, potrafi uzupełnić zdania wskazanymi częściami mowy; określa formy czasownika (osobę, liczbę, czas, rodzaj, tryb), odróżnia formy osobowe i nieosobowe (bezokoliczniki, formy zakończone na -no, -to); - określa formy rzeczownika i przymiotnika (przypadek, liczbę, rodzaj); odmienia rzeczownik i przymiotnik przez przypadki; - stopniuje przymiotnik i przysłówki; poprawnie używa liczebników w datach; łączy wyrazy w zdaniu i zdania za pomocą podanych spójników; - rozdziela wypowiedzenia (zdanie, równoważnik zdania, zdanie pojedyncze rozwinięte i nierozwinięte, zdanie złożone współrzędnie i podrzędnie; rozróżnia zdania oznajmujące, pytające, rozkazujące, wykrzyknikowe;	nauki o języku: - rozumie zgłoskotwórczą i zmiękczałą funkcję i w zależności od pozycji w wyrazie; poprawnie dzieli wyraz na litery i głoski z uwzględnieniem dwuznaków; rozumie różnice między samogłoskami i spółgłoskami; rozpoznaje sylaby otwarte i zamknięte; poprawnie dzieli wyraz przy przenoszeniu; dzieli głoski na miękkie i twarde; - rozpoznaje i tworzy poprawne formy poznanych odmiennych części mowy; podaje przykłady poznanych nieodmiennych części mowy; tworzy różne formy czasowników; przekształca zdanie z nieosobową formą czasownika na zdanie z osobową formą czasownika i odwrotnie; - rozpoznaje w tekście konstrukcje z <i>się</i>; rozróżnia i nazywa stopniowanie proste, opisowe i nieregularne przymiotników i przysłówków; rozróżnia liczebniki główne, porządkowe i zbiorowe; poprawnie łączy wyrazy w zdaniu i zdania za pomocą różnych spójników; posługuje się różnymi rodzajami wypowiedzeń w	nauki o języku; wiedzę tę świadomie wykorzystuje w swoich wypowiedziach: - wyjaśnia, jak powstają głoski twarde i miękkie; wyjaśnia zgłoskotwórczą i zmiękczałą funkcję litery i w zależności od pozycji w wyrazie; poprawnie dzieli wyraz na litery i głoski z uwzględnieniem dwuznaków i zgłoskotwórczej lub zmiękczałą funkcji i; rozpoznaje, tworzy i stosuje poprawne formy poznanych odmiennych części mowy; stosuje różne formy czasowników w zależności od formy wypowiedzi; poprawnie używa rzeczowników o nietypowej odmianie; odmienia liczebniki; przekształca wypowiedzenia różnego typu, stosując zamiennie spójniki; - w wypowiedziach ustnych i pisemnych posługuje się różnymi rodzajami wypowiedzeń; rozpoznaje, tworzy i przekształca wypowiedzenia (równoważnik zdania, zdanie pojedyncze, zdanie nie złożone współrzędnie i podrzędnie), dostrzega stylistyczną funkcję równoważników	o języku, ortografii i interpunkcji do tworzenia własnych wypowiedzi ustnych i pisemnych oraz osiągnięcia zamierzonych celów: - potrafi samodzielnie określać samogłoski i spółgłoski, samodzielnie określać liczbę głosek i liter w każdym wskazanym wyrazie, samodzielnie określić spółgłoski miękkie i twarde, celowo stosuje różne formy czasowników w zależności od formy wypowiedzi; wyjaśniana czym polegają osobliwości w odmianie rzeczowników; stosuje odpowiednie stopnie przymiotników i przysłówków ze względu na przekazywaną treść i intencję wypowiedzi; poprawnie stosuje liczebniki zbiorowe; prawidłowo używa spójników w celu osiągnięcia spójności i stosuje się do zasad interpunkcji; celowo posługuje się różnymi rodzajami wypowiedzeń w zależności od intencji, świadomie stosuje równoważnik zdania, aby przekazać informację skrótową; samodzielnie dokonuje analizy logicznej zdania, sprawnie nazywa części	różnych tekstów; tworzy teksty w różnych stylach wypowiedzi; pisze bezbłędnie
--	--	--	---	--	--	--

		przekształca zdania nierozwinięte w rozwinięte i odwrotnie; przekształca zdanie w równoważnik zdania i odwrotnie; rozpoznaje części zdania (podmiot, orzeczenie, przydawkę, dopełnienie, okolicznik); dostrzega logiczne powiązania między wyrazami w zdaniu; wyróżnia wyraz określający i określany; rozróżnia związek główny i poboczne; wykonuje wykres zdania, wpisując poszczególne wyrazy w schemat; tworzy zdanie złożone ze zdań pojedynczych; odróżnia zdanie złożone współrzędnie od zdania złożonego podrzędnie; stara się poprawnie wyodrębnić części składowe w zdaniu złożonym na podstawie wskazanych orzeczeń; układa zdanie złożone współrzędnie; umie postawić pytanie o zdanie podrzędne; - dostrzega różnorodność słownictwa; zna podstawowe zasady ortograficzne i interpunkcyjne; błędy poprawia z pomocą nauczyciela; - zna sposoby wprowadzania cytatu do wypowiedzi pisemnej oraz zasady cytowania, dostrzega cytaty w	zależności od intencji, z jaką przekazuje komunikat; rozpoznaje wypowiedzenia (równoważnik zdania, zdanie pojedyncze, zdanie złożone współrzędnie i podrzędnie), potrafi wskazać je w tekście; układa plan wydarzeń w formie zdań i równoważników zdań; poprawnie łączy wyrazy w związki składniowe; wykonuje wykresy prostych zdań pojedynczych, nazywa części zdania; tworzy zdania złożone podrzędnie, przekształcając określenia ze zdań pojedynczych; pracuje nad poprawnością wypowiedzi; potrafi stosować podstawowe zasady ortografii; zna zasady interpunkcyjne stara się je stosować; poprawia popełnione błędy po wskazaniu ich przez nauczyciela; stara się wprowadzać cytaty do wypowiedzi pisemnej, stosując odpowiednie zasady	zdań; poprawnie stosuje różne rodzaje podmiotów, orzeczenia, przydawki, dopełnienia i okoliczniki; dokonuje przekształceń składniowych; przedstawia związki wyrazów na wykresie, nazywa części zdania; przekształca zdanie pojedyncze w złożone z podrzędnym i odwrotnie; właściwie posługuje się oficjalną i nieoficjalną odmianą języka; dba o poprawność zapisu; potrafi uzasadnić pisownię wyrazów, odwołując się do poznanych na lekcji zasad; na ogół prawidłowo stosuje zasady interpunkcji; dokonuje redakcji tekstu i korekty błędów; dostrzega funkcję cytatu w różnych tekstach; wprowadza cytaty do swoich wypowiedzi pisemnych	zdania; świadomie i celowo posługuje się różnymi rodzajami zdań złożonych współ-rzędnie i podrzędnie, eliminując błędy składniowe; układa zdania do wykresów; - sprawnie posługuje się oficjalną i nieoficjalną odmianą języka; dba o różnorodność składniową; precyzyjnie wysławia się; ma bogate słownictwo; stosuje poprawny zapis ortograficzny i interpunkcyjny; wykorzystuje wiedzę o składni w prawidłowym stosowaniu reguł interpunkcyjnych; rzadko pojawiające się błędy poprawia samodzielnie; - trafnie i celowo, poprawnie i w sposób uzasadniony stosuje cytaty w swoich wypowiedziach pisemnych; umie samodzielnie wybrać odpowiednie cytaty	
--	--	--	--	--	---	--

		różnych tekstach				
samokształcenie i docieranie do informacji	nie korzysta z żadnych form pracy proponowanych przez nauczyciela; nie angażuje się w pracę grupy; nie podejmuje próby doskonalenia cichego i głośnego czytania; ma trudności z zapisywaniem pozyskanych informacji w jakiegokolwiek formie, notatki są chaotycznie, pozbawione struktury i logiki; nie przestrzega praw autorskich, często kopiuje informacje bez podania źródła;	z pomocą dociera do informacji z różnych źródeł; korzysta ze słowników w formie książkowej i multimedialnej; stosuje zasady korzystania z zasobów bibliotecznych; posługuje się spisem treści; przygotowuje się do lekcji, uzupełnia braki wynikające z absencji; śledzi tok lekcji oraz wypowiedzi innych w różnych sytuacjach dydaktycznych (wycieczka, muzeum, teatr, film, praca w grupach); pracuje niesystematycznie; wymaga stałej zachęty do pracy; sporadycznie podejmuje próby doskonalenia cichego i głośnego czytania; zapisuje pozyskane informacje w sposób niepełny i niejasny;	samodzielnie dociera do informacji; gromadzi je i wykorzystuje; czerpie dodatkowe informacje z przypisu; praktycznie korzysta ze słowników; samodzielnie korzysta z zasobów biblioteki; stara się organizować i planować własną pracę, wykorzystując nowoczesne narzędzia; w ocenie własnej wiedzy i umiejętności opiera się na komunikatach nauczycieli; rzadko aktywnie uczestniczy w lekcjach; stara się regularnie doskonalić ciche i głośne czytanie; podejmuje próby zapisywania informacji w różnych formach w zrozumiały sposób; unika plagiatu;	stosuje różne techniki uczenia się; selekcjonuje i porządkuje informacje z różnych źródeł; starannie przygotowuje się do zajęć; bierze czynny udział w lekcji; śledzi tok dyskusji; interesuje się wypowiedziami innych; przedstawia swój punkt widzenia; systematycznie doskonali ciche i głośne czytanie; zapisuje informacje w różnych formach w sposób jasny i logiczny; korzysta z informacji, nie naruszając praw autorskich,	jest krytyczny; samodzielnie planuje własną pracę; wyciąga wnioski z samooceny; systematycznie przygotowuje się do zajęć; aktywnie uczestniczy w lekcjach; śledzi aktualne wydarzenia kulturalne swojego regionu, aktywnie rozwija swoje uzdolnienia i zainteresowania; uczestniczy w konkursach przedmiotowych; aktywnie i skutecznie doskonali ciche i głośne czytanie; notuje informacje w różnorodny, przejrzysty i logiczny sposób; skutecznie przestrzega praw autorskich, zawsze poprawnie podaje źródła.	odnosi sukcesy; uczestniczy w konkursach przedmiotowych, osiągając wysokie wyniki; jest animatorem życia literackiego, kulturalnego w szkole; samodzielnie poznaje teksty kultury (literatura piękna, popularno-naukowa, malarstwo, film, teatr, muzyka, itp.) i wykorzystuje je w wypowiedziach ustnych i pisemnych; uczestniczy w wydarzeniach kulturalnych swojego regionu; prezentuje wyniki swojej pracy w klasie i w szkole; realizuje samodzielnie lub w zespole projekt związany z określonym zagadnieniem, wykazując się oryginalnością i stosowaniem różnorodnych technik; współpracuje w zespole; osiąga wybitne rezultaty w doskonaleniu cichego i głośnego czytania; wykazuje inicjatywę w doskonaleniu różnych form zapisywania pozyskanych informacji; korzysta z wiarygodnych materiałów, przedstawia zebrane informacje, dbając o odpowiednie oznaczenie źródeł;